

Olympiáda v českém jazyce
52. ročník, 2025/20026
Okresní kolo – řešení I. kategorie

1. a) *je – on* (uznávejte též: *ony*); *být*

osel – osít; osel

b) i) *setí, osel* (případně *osít*)

ii) *setí – sít* (uznávejte i tvar přičestí trpného *set*); *osel/osít – sít*

Poznámka: Uznávejte i oblastně užívané podoby infinitivu *set, oset*.

Bodování

a) Za každé vypsané slovo s příslušnými základními tvary – 1 bod.

Celkem maximálně 2 body.

b) i) Za vypsání obou slov – 1 bod.

ii) Za určení základového slova v obou případech – 1 bod.

Celkem maximálně 4 body.

2. Příklad řešení:

Petr se učí na zkoušky, protože je konec května. – příčinný vztah

Je konec května, a proto se Petr učí na zkoušky. – důsledkový vztah

Jestliže se Petr učí na zkoušky, je konec května. – podmínkový vztah

Ačkoliv je konec května, Petr se učí na zkoušky. – přípustkový vztah

Je konec května, ale Petr se učí na zkoušky. – odporovací vztah

Je konec května a Petr se učí na zkoušky. – slučovací vztah / prosté přiřazování

Poznámka 1: Víceslovné spojovací výrazy považujte za různé od jejich samostatně užitých složek (např. výrazy *a, a proto* považujte za dva různé spojovací výrazy).

Poznámka 2: Protože příčina a důsledek jsou reciproční vztahy, je možné, že soutěžící k jednomu souvětí uvede příčinně-důsledkový vztah (či vztah příčiny a důsledku). V tom případě můžete udělit za toto souvětí a popis významového vztahu 2 body, nepřekračujte ale maximální celkový počet 5 bodů.

Bodování:

Za 5 vhodně utvořených souvětí včetně správného určení významového vztahu – 5 bodů.

Za 4 vhodně utvořená souvětí včetně správného určení významového vztahu – 4 body.

Za 3 vhodně utvořená souvětí včetně správného určení významového vztahu – 3 body.

Za 2 vhodně utvořená souvětí včetně správného určení významového vztahu – 2 body.

Za 1 vhodně utvořené souvětí včetně správného určení významového vztahu – 1 bod.

Celkem tedy maximálně 5 bodů.

3. Řešení:

a) *telátko*; skloňuje se podle vzoru *město*, ostatní se skloňují podle vzoru *kuře*

b)

	Patří do skupiny (ano/ne)	Příklady odůvodnění
<i>rajče</i>	ano	skloňuje se podle vzoru <i>kuře</i>
<i>vejce</i>	ne	skloňuje se podle vzoru <i>moře</i>
<i>lvíce</i>	ne	skloňuje se podle vzoru <i>růže</i> / je ženského rodu
<i>dvojče</i>	ano	skloňuje se podle vzoru <i>kuře</i>
<i>koště</i>	ano	skloňuje se podle vzoru <i>kuře</i>
<i>dítě</i>	ne*	skloňuje se podle vzoru <i>kuře</i> jen v jednotném čísle (v množném podle vzoru <i>kost</i> / je ženského rodu)
<i>děvče</i>	ano	skloňuje se podle vzoru <i>kuře</i>

* U slova *dítě* uznávejte i řešení ano: pouze v jednotném čísle / v množném čísle se skloňuje podle vzoru *kost*.

Bodování:

a) Za vypsání náležitého slova a výstižné odůvodnění – 1 bod.

b) Za náležitou odpověď a odůvodnění u 7 slov – 4 body.

Za náležitou odpověď a odůvodnění u 6 slov – 3 body.

Za náležitou odpověď a odůvodnění u 5 slov – 2 body.

Za náležitou odpověď a odůvodnění u 3–4 slov – 1 bod.

Celkem maximálně 5 bodů.

4. a) **Příklad řešení:** starší je překlad č. ii); tvaroslovné prostředky nasvědčující vyššímu stáří
překladu: infinitiv s koncovkou *-ti* (*přinášeti, zvýšiti*); přechodník (*považující*); uznávejte též podobu slova *vše*

b) *metr* (příp. *čtvrt metru*) – (*jedna*) *stopa*

c) *perný* – *tvrdý*

velký – *hojný*

dřít – *pracovat*

zvýšit – *vyhnat do výšky*

d) **Příklad řešení:** i) *Můj bratr pracuje na půl úvazku. / Ve firmě pracuje mnoho mladých lidí.*

ii) *Loni se zvýšila výroba elektromobilů.*

e) **Příklad řešení:** i) *přínosné; prospěšné / užitečné / dobré / vhodné*

ii) *Některé podnikání je výnosné, jiné nikoli.*

Bodování

a) Za určení staršího překladu – 1 bod.

Za 3 náležité slovní tvary – 2 body.

Za 2 náležité slovní tvary – 1 bod.

b) Za dvojici výrazů – 1 bod.

c) Za každé určení – 1 bod.

Celkem za část c) maximálně 4 body.

d) i) Za vhodnou větu – 1 bod.

ii) Za vhodnou větu – 1 bod.

e) i) Za 2 vhodné náhrady – 1 bod.

ii) Za vhodnou větu – 1 bod.

Celkem maximálně 12 bodů.

5. Příklad řešení:

a) „běžet tryskem, rychle utíkat“, *trysk*

b) „silně stříkat (zevnitř ven, do výšky ap.), vystřikovat“: *Z děravého potrubí tryskala voda.*

Bodování:

a) Za výstižné vymezení významu – 1 bod.

Za uvedení základového slova – 1 bod.

b) Za výstižné vymezení významu – 1 bod.

Za vhodnou větu – 1 bod.

Celkem tedy maximálně 4 body.

Celkem tedy za celou jazykovou část maximálně 30 bodů.

Slohový úkol

Hodnoťte:

- dodržení tématu a formy, je-li stanovena
- nápaditost a originalitu zpracování
- celkovou výstavbu a členění textu, jeho plynulost a návaznost
- vhodný výběr jazykových prostředků přiměřeně ke stylu textu – posuzujte celkový výběr prostředků lexikálních, tvaroslovných a syntaktických, funkčnost volby spisovných a nespisovných prostředků
- pravopisnou správnost včetně dodržování pravidel interpunkce
- ovládnutí kodifikace ve všech jazykových plánech – v hláskoslovném, morfologickém, lexikálním i syntaktickém plánu

Celkem maximálně 20 bodů.